

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОБЛІК СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять
для студентів спеціальності 073 – Менеджмент
(спеціалізація – Управління персоналом та економіка праці)
всіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри управління
персоналом та економіки праці
Протокол № 7 від 17.01.2019 р.

Чернігів ЧНТУ 2019

Організація та облік соціальних виплат. Методичні вказівки до проведення практичних занять для студентів спеціальності 073 – Менеджмент (спеціалізація – Управління персоналом та економіка праці) всіх форм навчання / Укл.: Забаштанський М.М., Борисенко Л.І. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – 48 с.

Укладачі: Забаштанський Максим Миколайович, директор ННІ бізнесу, природокористування і туризму, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри управління персоналом та економіки праці;
Борисенко Людмила Іванівна, старший викладач кафедри управління персоналом та економіки праці

Відповідальний за випуск: КИЧКО ІРИНА ІВАНІВНА, завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці, доктор економічних наук, професор

Рецензент: РОГОВИЙ АНДРІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри туризму Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Тематика практичних занять	5
2 Плани практичних занять	6
2.1 Практичне заняття № 1. Організація соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.....	6
2.2 Практичне заняття № 2. Порядок нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	10
2.3 Практичне заняття № 3. Порядок надання послуг з виплати та доставки пенсій, соціальної допомоги	14
2.4 Практичне заняття № 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	17
2.5 Практичне заняття № 5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.....	20
2.6 Практичне заняття № 6. Порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням	22
2.7 Практичне заняття № 7. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасової втратою працездатності	25
2.8 Практичне заняття № 8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	29
2.9 Практичне заняття № 9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	33
2.10 Практичне заняття № 10. Матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття	36
3 Перелік питань до заліку.....	40
4 Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів	43
5 Рекомендована література.....	46

Вступ

Освітньо-професійною програмою «Управління персоналом та економіка праці» підготовки бакалаврів спеціальності 073 – Менеджмент визначено вивчення навчальної дисципліни «*Організація та облік соціальних виплат*».

Метою викладання навчальної дисципліни «*Організація та облік соціальних виплат*» є формування у студентів вмінь, знань та навичок щодо особливостей організації та функціонування системи соціального захисту населення в Україні, механізму формування бюджету Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та проведення соціальних виплат за діючими видами соціального страхування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Організація та облік соціальних виплат*» є:

1) формування системного розуміння діючого фінансового механізму надання соціальних виплат державою, Пенсійним фондом та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

2) опанування значення єдиного соціального внеску в структурі доходів державних соціальних фондів;

3) ознайомлення з порядком надання послуг з виплати та доставки пенсій, соціальної допомоги;

4) набуття практичних навичок у проведенні розрахунків соціальних виплат за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Програмою навчальної дисципліни передбачено проведення практичних занять, які надають студентам можливість набути необхідних вмінь та навичок для своєї майбутньої діяльності у процесі прийняття управлінських рішень.

Практичні завдання мають на меті засвоєння головного змісту теоретичного курсу, оволодіння термінологією, методичними прийомами, які використовуються в практичних ситуаціях, пов'язаних з проведенням розрахунків соціальних виплат за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Практичні заняття за своїм змістом складені таким чином, що вони дозволяють засвоїти теоретичний матеріал, сприяють творчому розвитку організаційно-економічного мислення, містять набір завдань, призначених для формування здатності студентів моделювати та вирішувати проблемні ситуації.

До практичних занять необхідно готуватися заздалегідь: повторювати лекційний матеріал, знайомитися з нормативною та додатковою літературою.

На практичних заняттях планується проводити поточний контроль знань за допомогою опитування та тестування.

1 Тематика практичних занять

Таблиця 1.1 – Розподіл тем практичних занять за модулями і годинами

Назва теми практичного заняття	Кількість годин	
	денна	заочна
Змістовний модуль 1. Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням		
1. Організація соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням	2	1
2. Порядок нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	1
3. Порядок надання послуг з виплати та доставки пенсій, соціальної допомоги	2	-
Змістовий модуль 2. Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з втратою тимчасової непрацездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності		
4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	-
5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	2	1
6. Порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням	2	
7. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	4	1
8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	2	
Змістовий модуль 3. Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття		
9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	2	1
10. Матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття	4	1
Разом	24	6

2 Плани практичних занять

Змістовний модуль 1. Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням

2.1 Практичне заняття №1. Організація соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.

Мета заняття: закріпити теоретичні знання з основ організації соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням, визначити завдання, функції Пенсійного фонду, структуру його доходів, видатків.

Питання для обговорення

1. Сутність та поняття загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
2. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
3. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
4. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні.
5. Види пенсійних виплат і соціальних послуг.
6. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
7. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
8. Сутність недержавного пенсійного забезпечення.
9. Завдання, функції органів Пенсійного фонду України.
10. Джерела формування доходів бюджету Пенсійного фонду України.
11. Структура видатків бюджету, їх характеристика.
12. Персоніфікований облік в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Рекомендована література до теми: [1-4, 8, 10, 11, 17, 24].

Практична ситуація для розв'язання

Поєднайте характеристики з лівої колонки таблиці 2.1 з відповідними термінами з правої колонки.

Таблиця 2.1 – Економічні характеристики

Характеристика	Термін
організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що здійснюється відповідно до законодавства і використовується в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування в установленому порядку	солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
сума коштів, що визначається розрахунково як добуток розміру мінімальної заробітної плати і розміру єдиного внеску на державне соціальне страхування, встановлених законом, на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід)	система недержавного пенсійного забезпечення
грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати	мінімальний страховий внесок
недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення	пенсійні виплати
система, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»	накопичувальний пенсійний фонд
фізична особа, яка підлягає загальнообов'язковому страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися у встановленому порядку страхові внески на загальнообов'язкове пенсійне страхування та до накопичувальної системи державного пенсійного страхування	накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
цільовий позабюджетний фонд, який акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам	персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування
система, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах, передбачених законом	застрахована особа
система, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення	недержавний пенсійний фонд

Тестові завдання

1. Основними завданнями Пенсійного фонду України є:

а) реалізація державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню;

б) реалізація державної політики у сферах соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, медичного страхування;

в) внесення пропозицій міністрові соціальної політики щодо забезпечення формування державної політики із питань соціального захисту населення.

2. Пенсійний фонд України відповідно до покладених на нього завдань:

а) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції;

б) здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

в) затверджує бюджет Пенсійного фонду України.

3. Керівництво діяльністю Пенсійного фонду України здійснює:

а) Міністерство соціальної політики України;

б) правління Пенсійного фонду України;

в) Кабінет Міністрів України.

4. Бюджет Пенсійного фонду затверджується:

а) Міністерством фінансів України;

б) Пенсійним фондом України;

в) Верховною Радою України;

г) Кабінетом Міністрів України.

5. Джерелами формування бюджету Пенсійного фонду України є:

а) сума єдиного внеску, розподілена на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

б) кредити Міжнародного валютного фонду;

в) кошти Державного бюджету України;

г) кошти, сплачені банками за користування тимчасово вільними коштами Пенсійного фонду України, та інші власні доходи.

6. Система пенсійного забезпечення України складається з:

а) одного рівня;

б) двох рівнів;

в) трьох рівнів;

г) чотирьох рівнів.

7. Суб'єктами солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є:

а) застраховані особи, а в окремих випадках члени їхніх сімей та інші особи, страхувальники;

б) Пенсійний фонд України;

- в) недержавні пенсійні фонди;
- г) підприємства, установи, організації, що здійснюють виплату і доставку пенсій.

8. Систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування становлять:

- а) солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та система недержавного пенсійного забезпечення;
- б) солідарна та накопичувальна системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- в) накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та система недержавного пенсійного забезпечення.

9. Систему накопичувального пенсійного забезпечення забезпечує:

- а) накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та система недержавного пенсійного забезпечення;
- б) солідарна та накопичувальна системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- в) солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та система недержавного пенсійного забезпечення.

10. Які види пенсій передбачені в солідарній системі відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»:

- а) пенсії військовослужбовцям;
- б) пенсії по інвалідності;
- в) пенсії у зв'язку з втратою годувальника.

11. Перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду запроваджується:

- а) починаючи з року, в якому буде забезпечено бездефіцитність Державного бюджету України;
- б) після погашення зоборгованості перед Міжнародним валютним фондом;
- в) починаючи з року, в якому буде забезпечено бездефіцитність бюджету Пенсійного фонду України.

12. Учасниками накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є:

- а) особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, яким на дату запровадження перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду виповнилося не більш як 45 років;
- б) особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, яким на дату запровадження перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду виповнилося не більш як 35 років;
- в) особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, яким на дату запровадження перерахування страхових внесків до Накопичувального пенсійного фонду виповнилося не більш як 35 років та які сплачують внески/за яких сплачуються внески до накопичувальної системи пенсійного страхування.

13. Суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення є:

- а) недержавні пенсійні фонди;
- б) Міністерство соціальної політики України;
- в) банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків;
- г) вкладники та учасники пенсійних фондів, учасники накопичувальної системи пенсійного страхування.

14. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

- а) пенсійними фондами шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів;
- б) страховими організаціями шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії з учасниками фонду, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду та законодавства про страхування;
- в) Фондом соціального страхування України шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Переваги та недоліки системи пенсійного забезпечення в Україні.
2. Місце пенсійного забезпечення в економіці України.
3. Актуальність пенсійного страхування в системі економічних відносин.
4. Особливості та етапи реформування пенсійного страхування в Україні.
5. Види пенсійних виплат і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.
6. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
7. Поняття та особливості функціонування недержавного пенсійного фонду.
8. Види недержавних пенсійних фондів.
9. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

2.2 Практичне заняття №2. Порядок нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Мета заняття: усвідомити значення єдиного соціального внеску в системі державного соціального страхування, ознайомитися з порядком його нарахування, сплати, подання звітності, відповідальністю платників за порушення законодавства про збір та облік єдиного соціального внеску.

Питання для обговорення

1. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – основний фінансовий інструмент системи державного пенсійного та соціального страхування України.
2. Права та обов'язки платників єдиного внеску.
3. Облік платників єдиного внеску.
4. База нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
5. Розмір єдиного внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Порядок обчислення і сплати єдиного внеску.
7. Звітність за єдиним соціальним внеском.
8. Відповідальність за порушення законодавства про збір та облік єдиного соціального внеску.

Рекомендована література до теми: [1-4, 8, 10, 11, 17, 19, 24].

Практичні ситуації для розв'язання

Ситуація 1

За січень поточного року начальнику дільниці Марченко В.П. проведені наступні нарахування:

- ✓ заробітна плата – 4800,00 грн.;
- ✓ допомога по тимчасовій непрацездатності за рахунок коштів роботодавця – 1450,00 грн.;
- ✓ премія – 1500,00 грн.;
- ✓ компенсація за використання для потреб виробництва власного автомобіля – 2200,00 грн.

Потрібно визначити базу нарахування та провести нарахування єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Ситуація 2

У вересні поточного року працівнику Глушко П.Р. нараховано та виплачено:

- ✓ заробітну плату – 4260,00 грн.;
- ✓ відпускні – 5560,00 грн.;
- ✓ матеріальну допомогу разового характеру на оплату лікування – 8000,00 грн.
- ✓ премію за виробничі показники – 2600,00 грн.

Потрібно визначити базу нарахування та провести нарахування єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Ситуація 3

У серпні поточного року науковому працівникові державного наукового закладу нараховано:

- ✓ заробітну плату – 4300,00 грн.;
- ✓ надбавку за науковий ступінь – 645,00 грн.
- ✓ доплату за складність та напруженість – 830,00 грн.;
- ✓ премію за високі досягнення – 1230,00 грн.
- ✓ індексацію заробітної плати – 142,00 грн.

Потрібно визначити базу нарахування та провести нарахування єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Працівник має III – групу інвалідності.

Ситуація 4

У березні менеджеру Василенко Д.М. нараховано:

- ✓ заробітну плату – 6000,00 грн.;
- ✓ компенсацію витрат за відрядження – 1200,00 грн.;
- ✓ позику для поліпшення житлових умов – 15000,00 грн.
- ✓ допомогу по тимчасовій непрацездатності за перші п'ять календарних днів – 868,00 грн.

Потрібно визначити базу нарахування та провести нарахування єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3 Тестові завдання

1. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування - це:

а) спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування;

б) показник системи персоніфікованого обліку, який застосовується для визначення суми пенсійних коштів, що належать учаснику накопичувальної системи пенсійного страхування;

в) організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

2. Мінімальний страховий внесок - це:

а) максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює п'ятнадцяти розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок;

б) показник системи персоніфікованого обліку, який застосовується для визначення суми пенсійних коштів, що належать учасникові пенсійного фонду та обліковуються на його індивідуальному пенсійному рахунку в пенсійному фонді;

в) сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

3. Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску - це:

а) максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює п'ятнадцяти розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок;

б) максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює двадцяти розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок;

а) максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює десяти розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок.

4. Єдиний внесок на фонд оплати праці працюючих інвалідів нараховується підприємствами у розмірі:

а) 8,41%;

б) 3,6%;

в) 5,3%.

5. Звітність за єдиним соціальним внеском складається у:

а) у тисячах гривень;

б) у гривнях;

в) у гривнях з копійками.

6. Звітність за єдиним соціальним внеском подається до органів фіскальної служби на паперових носіях:

а) якщо у страхувальника кількість застрахованих осіб не перевищує десяти;

б) якщо у страхувальника кількість застрахованих осіб не перевищує двадцяти;

в) якщо у страхувальника кількість застрахованих осіб не перевищує п'яти.

7. На суму допомоги по вагітності та пологах єдиний внесок нараховується у розмірі:

а) 22%;

б) 6,1%;

в) 8,41%.

8. Звітність до органів фіскальної служби за єдиним внеском подається:

- а) протягом 20 календарних днів після закінчення базового періоду;
- б) протягом 10 календарних днів після закінчення базового періоду;
- в) протягом 20 календарних днів після закінчення звітного кварталу.

9. Єдиний внесок сплачується не пізніше:

- а) 10 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом;
- б) 20 числа місяця звітного періоду;
- в) 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

10. За несвоєчасну сплату єдиного внеску накладається штраф у розмірі:

- а) 20 відсотків несплачених або своєчасно несплачених сум;
- б) 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) 10 відсотків несплачених або своєчасно несплачених сум.

11. За неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності за єдиним соціальним внеском накладається штраф у розмірі:

- а) 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Права та обов'язки платника єдиного внеску.
2. Добровільна сплата єдиного внеску.
3. Порядок розподілу страхових коштів за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Повноваження органів фіскальної служби України, Пенсійного фонду, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування у сфері збору та обліку єдиного внеску.
5. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Адміністративна, кримінальна відповідальність за порушення законодавства про збір та облік єдиного внеску.

2.3 Практичне заняття №3. Порядок надання послуг з виплати та доставки пенсій, соціальної допомоги

Мета заняття: з'ясувати організацію виплати пенсій, допомоги національним оператором поштового зв'язку України та через установи уповноважених банків.

Питання для обговорення

1. Організація виплати пенсій, допомоги національним оператором поштового зв'язку України.
2. Порядок складання та оформлення відомостей на виплату пенсій, соціальної допомоги.
3. Порядок виплати пенсій особам, які перебувають на повному державному утриманні.
4. Складання звітів про виплату пенсій та здійснення розрахунків за коштами на виплату пенсій, допомоги.
5. Загальні положення про порядок соціальних виплат через установи уповноважених банків.
6. Відкриття поточних рахунків.
7. Зарахування пенсій та грошової допомоги на поточні рахунки.
8. Виплата пенсій та грошової допомоги з поточних рахунків.

Рекомендована література до теми: [6, 8, 17, 26].

Тестові завдання

1. Уповноважений банк - це:

- а) банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та провадить розрахунково-касові операції з коштами Пенсійного фонду;
- б) банк, який провадить свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність, обирається за результатами конкурсу і відповідає вимогам законодавства щодо зберігання активів та обслуговування коштів Накопичувального фонду;
- в) Національний банк України або банк, який на підставі відповідної ліцензії провадить діяльність із зберігання активів пенсійних фондів.

2. Виплатний період з виплати пенсій та допомоги становить:

- а) з 1-го по 25 число кожного місяця;
- б) з 4-го по 25 число кожного місяця;
- в) з 4-го по 27 число кожного місяця.

3. Якщо встановлена дата виплати пенсій збігається зі святковими або вихідними днями, то виплата може здійснюватися достроково, але не раніше ніж:

- а) за три дні до встановленої дати виплати;
- б) за два дні до встановленої дати виплати;
- в) за один день до встановленої дати виплати.

4. Органи Пенсійного фонду перераховують кошти на відповідні рахунки поштамтів за:

- а) чотири робочі дні до початку виплатного періоду;
- б) три робочі дні до початку виплатного періоду;

в) два робочі дні до початку виплатного періоду.

5. Відомість на виплату пенсій, допомоги складається з таких частин:

- а) виплатної та звітної;
- б) виплатної та відривного талону;
- в) звітної та відривного талону.

6. У відривному талоні відомості на виплату пенсії та допомоги зазначається:

- а) П.І.Б. одержувача, № особового рахунку, сума до виплати;
- б) № особового рахунку, сума до виплати, причина невиконання;
- в) № особового рахунку, сума до виплати, дата виплати.

7. Поштамтами звітність до органів Пенсійного фонду, органів праці та соціального захисту населення надсилається не пізніше:

- а) 26 числа звітного місяця;
- б) 30 числа звітного місяця;
- в) 28 числа звітного місяця.

8. Особові рахунки пенсіонерів та одержувачів допомоги відкриваються на підставі:

- а) відомостей на виплату пенсій та грошової допомоги;
- б) пенсійної (особової) справи, книги реєстрації пенсійних (особових) рахунків;
- в) протоколу засідання комісії з призначення пенсії (допомоги), пенсійної (особової) справи.

9. Під час перебування пенсіонера на повному державному утриманні йому виплачується:

- а) 75% призначеної пенсії;
- б) 25% призначеної пенсії;
- в) 50% призначеної пенсії.

10. Органи Пенсійного фонду подають банківським установам списки на зарахування пенсій:

- а) за один день до початку кожного виплатного періоду місяця;
- б) за два дні до початку кожного виплатного періоду;
- в) за три дні до початку кожного виплатного періоду.

11. Для забезпечення своєчасної виплати пенсії органи Пенсійного фонду перераховують кошти банківським установам не пізніше ніж:

- а) за один операційний день до встановленої дати виплати;
- б) за чотири операційних днів до встановленої дати виплати;
- в) за два операційних днів до встановленої дати виплати.

12. У першу чергу здійснюється виплата пенсій пенсіонерам:

- а) які перебувають на повному державному утриманні;
- б) що отримують підвищення до пенсії за нормами Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- в) пенсіонери, які мають підвищення учасникам війни та відповідно до Закону України «Про жертви нацистських переслідувань».

13. У другу чергу здійснюється виплата пенсій пенсіонерам:

- а) які перебувають на повному державному утриманні;
- б) що отримують підвищення до пенсії за нормами Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- в) одержувачі пенсій у зв'язку із втратою годувальника.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Сучасний стан та проблеми виплати пенсій, допомоги національним оператором поштового зв'язку України.
2. Порядок виплати пенсій особам, які перебувають у місцях позбавлення волі.
3. Порядок переказування пенсій громадянам, які виїхали за кордон.
4. Порядок виплати пенсій пенсіонерам іноземних держав, які проживають в Україні.
5. Сучасний стан виплати пенсій через установи уповноважених банків.
6. Організація виплати пенсій через вкладні рахунки в банківських установах.

Змістовий модуль 2. Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з втратою тимчасової непрацездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

2.4 Практичне заняття №4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Мета заняття: з'ясувати правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Питання для обговорення

1. Державне регулювання загальнообов'язкового соціального страхування.
2. Мета загальнообов'язкового державного соціального страхування.
3. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Страхові випадки. Страхові ризики.
5. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

6. Фонд соціального страхування України.
7. Порядок складання та затвердження бюджету Фонду соціального страхування.
7. Управління Фондом соціального страхування України.

Рекомендована література до теми: [1-5, 7, 9, 15, 18].

Тестові завдання

1. Об'єкт соціального страхування – це:

- а) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України;
- б) система накопичення, зберігання та використання інформації про видані, продовжені та обліковані листки непрацездатності;
- в) страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їх сімей, інших осіб) виникає право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги.

2. Нещасний випадок – це:

- а) обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть;
- б) захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою;
- в) страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їх сімей, інших осіб) виникає право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги залежно від видів соціального страхування.

3. Електронний реєстр листків непрацездатності – це:

- а) свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України;
- в) система накопичення, зберігання та використання інформації про видані, продовжені та обліковані листки непрацездатності.

4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це:

- а) збирання, оброблення, систематизація та зберігання передбаченої законодавством про соціальне страхування інформації про учасників соціального страхування, відомостей про визначення їх прав на соціальні та пенсійні виплати за рахунок коштів, накопичених на їх користь, а також для обчислення розміру цих виплат;

б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України;

в) система накопичення, зберігання та використання інформації про видані, продовжені та обліковані листки непрацездатності.

5. Професійне захворювання – це:

а) обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг;

б) обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть;

в) захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою.

6. Страхові внески – це:

а) акумульовані страхові внески, суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства для здійснення матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг;

б) кошти, що спрямовуються роботодавцями для створення робочих місць для працевлаштування інвалідів;

в) кошти відрахувань на окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

7. Суб'єкти соціального страхування – це:

а) Фонд соціального страхування України;

б) страховий ризик та страховий випадок;

в) застрахована особа, члени її сім'ї або інша особа, страхувальник та страховик.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

2. Сучасний стан обов'язкового медичного страхування та проблеми його запровадження.

3. Контроль за діяльністю Фонду соціального страхування України.

4. Добровільне медичне страхування в Україні.

5. Повноваження правління Фонду соціального страхування України.

6. Основні завдання і функції Фонду соціального страхування України та його робочих органів.

7. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця як страхувальника і застрахованих осіб.

8. Формування та використання коштів Фонду соціального страхування України.

9. Реалізація соціальних функцій держави через Фонд соціального страхування України.

2.5 Практичне заняття № 5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Мета заняття: з'ясувати правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами.

Питання для обговорення

1. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

2. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

3. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

4. Поняття страхового стажу та порядок його обчислення.

Рекомендована література до теми: [1-5, 7, 8, 9, 12, 15, 18].

Тестові завдання

1. Страховий випадок за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – це:

а) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг;

б) обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг;

в) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України.

2. Страхові випадки за соціальним страхуванням від нещасних випадків – це:

а) нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму;

б) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг;

в) обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання;

3. Страхові ризики за соціальним страхуванням від нещасного випадку – це:

а) обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання;

б) обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг;

в) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг;

4. Страхові ризики за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – це:

а) обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг;

б) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг;

в) обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання.

5. Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування:

а) входять до складу Державного бюджету України;

б) не входять до складу Державного бюджету України;

в) використовуються тільки за цільовим призначенням.

6. Для забезпечення фінансової стабільності Фонду утворюється резерв у сумі необхідній для фінансування:

а) всіх видів соціальних послуг в розрахунку не менш як на 5 календарних днів;

б) матеріального забезпечення в розрахунку не менш як на 10 календарних днів;

в) матеріального забезпечення в розрахунку не менш як на 7 календарних днів.

7. Особам, які підлягають державному соціальному страхуванню видається:

а) сертифікат про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

б) договір про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

в) свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Визначення та економічна сутність соціального страхування.
2. Місце соціального страхування в системі економічних категорій.
3. Функції соціального страхування як складової соціальної політики.
4. Виникнення та етапи розвитку соціального страхування в Україні.
5. Актуальність соціального страхування для України.
6. Система соціального страхування в США.
7. Система соціального страхування Німеччині.
8. Система соціального страхування Англії.
9. Система соціального страхування Франції.
10. Польська система соціального страхування.
11. Система соціального захисту в Росії.

2.6 Практичне заняття № 6. Порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням

Мета заняття: з'ясувати порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Питання для обговорення

1. Визначення розрахункового періоду, за який обчислюється середня заробітна плата (дохід) для розрахунку виплат за соціальним страхуванням.
2. Виплати, з яких обчислюється середня заробітна плата (дохід) для розрахунку соціальних виплат.
3. Обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за страхуванням на випадок безробіття та для добровільно застрахованих осіб за всіма видами соціального страхування.
4. Обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (крім допомоги по тимчасовій непрацездатності).
5. Обчислення середньої заробітної плати для призначення допомоги по вагітності та пологах, допомоги по тимчасовій непрацездатності, а також оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця.
6. Порядок надання відомостей для обчислення середньої заробітної

плати (доходу, грошового забезпечення).

Рекомендована література до теми: [1-4, 7, 9, 12, 15, 20].

Практичні ситуації для розв'язання

Ситуація 1

Застрахована особа захворіла 11 січня поточного року.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Ситуація 2

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 5 січня поточного року. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 29 грудня звітного року.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Ситуація 3

Особа звільнилася з роботи 7 листопада поточного року, наступного дня звернулася до служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні, а 15 листопада отримала статус безробітного.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Ситуація 4

У розрахунковому періоді особа хворіла з 20 липня по 9 вересня поточного року включно.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Ситуація 5

Працівника прийнято на роботу 5 серпня поточного року. Страховий випадок настав 15 вересня поточного року.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Ситуація 6

Працівника прийнято на роботу з 20 січня 2012 року. Порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання призвело 16 жовтня 2018 року до нещасного випадку. 11 лютого 2019 року МСЕК встановлено стійку втрату працездатності.

Потрібно визначити розрахунковий період для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності та для страхових виплат у разі стійкої втрати працездатності.

Тестові завдання

1. Сума страхових виплат застрахованій особі та оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця обчислюється шляхом множення:

а) суми денної виплати, розмір якої встановлюється у відсотках до середньоденної заробітної плати залежно від страхового стажу на кількість календарних днів, що підлягають оплаті;

б) суми денної виплати, розмір якої встановлюється у відсотках до середньоденної заробітної плати залежно від страхового стажу на кількість робочих днів, що підлягають оплаті;

в) суми денної виплати, розмір якої встановлюється у відсотках до середньоденної заробітної плати залежно від страхового стажу на кількість днів, що підлягають оплаті.

2. Розрахунковим періодом для призначення допомоги по безробіттю, за який обчислюється середня заробітна плата:

а) є 12 календарних місяців, що передують місяцю настання страхового випадку (реєстрації особи в державній службі зайнятості як безробітної);

б) є 12 календарних місяців перебування у трудових відносинах (з першого до першого числа) за останнім основним місцем роботи застрахованої особи, що передують місяцю, в якому настав страховий випадок;

в) є 12 календарних місяців за місцем роботи, де стався страховий випадок, починаючи з місяця, що передує місяцю настання страхового випадку.

3. Розрахунковим періодом для призначення допомоги по вагітності та пологах, допомоги по тимчасовій непрацездатності, за який обчислюється середня заробітна плата:

а) є 12 календарних місяців перебування у трудових відносинах (з першого до першого числа) за останнім основним місцем роботи застрахованої особи, що передують місяцю, в якому настав страховий випадок;

б) є 12 календарних місяців, що передують місяцю настання страхового випадку (реєстрації особи в державній службі зайнятості як безробітної);

в) є 12 календарних місяців за місцем роботи, де стався страховий випадок, починаючи з місяця, що передує місяцю настання страхового випадку.

4. Середньоденна заробітна плата для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності визначається шляхом ділення заробітку за розрахунковий період на:

а) кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді;

б) кількість планових днів у розрахунковому періоді;

в) кількість відпрацьованих днів у розрахунковому періоді.

5. Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) у розрахунку на місяць не повинна перевищувати:

- а) розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску;
- б) 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права на страхову виплату;
- в) 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

6. Якщо протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку застрахована особа має страховий стаж менше шести місяців, середня заробітна плата для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності визначається:

- а) виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище двократного розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у місяці настання страхового випадку;
- б) виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище двократного розміру мінімальної заробітної плати, встановлений законом у місяці настання страхового випадку;
- в) виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений законом у місяці настання страхового випадку;

7. У разі роботи застрахованої особи за сумісництвом, страхові виплати здійснюються на підставі:

- а) свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- б) копії листка непрацездатності;
- в) копії листка непрацездатності, засвідченої підписом керівника і печаткою за основним місцем роботи та довідки про середню заробітну плату за основним місцем роботи.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Порядок розрахунку допомоги по вагітності та пологах.
2. Механізм розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності добровільно застрахованим особам.
3. Порядок нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності у разі роботи застрахованих осіб за сумісництвом.

2.7 Практичне заняття № 7. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Мета заняття: з'ясувати порядок нарахування матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Питання для обговорення

1. Страхіві випадки, умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності.
2. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності.
3. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності з урахуванням страхового стажу.
4. Умови надання та право на допомогу по вагітності та пологах.
5. Призначення допомоги на поховання. Розмір допомоги на поховання.
6. Порядок призначення та виплата матеріального забезпечення, надання соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
7. Порядок оплати за лікування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів після перенесених захворювань і травм за рахунок коштів Фонду.
8. Порядок видачі листків непрацездатності застрахованим особам.
9. Механізм фінансування Фондом соціального страхування страхувальників та інших отримувачів страхових коштів.

Рекомендована література до теми: [1-5, 7, 8, 9, 12, 15, 20, 23].

Практичні ситуації для розв'язання

Ситуація 1

У жовтні поточного року працівник перебував на лікарняному протягом 5 календарних днів.

За розрахунковий період йому нараховано та виплачено:

- ✓ заробітну плату – 72300,00 грн.;
- ✓ відпускні – 9560,00 грн.;
- ✓ премію за виробничі показники – 12600,00 грн.

Кількість календарних днів перебування в трудових відносинах у розрахунковому періоді для розрахунку допомоги – 342.

Потрібно:

- 1) визначити розрахунковий період для розрахунку допомоги;
- 2) розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності, враховуючи страховий стаж працівника 2 роки 9 місяців.

Ситуація 2

Працівник прийнятий на роботу 17 жовтня поточного року та 20 жовтня цього року він захворів. Листок непрацездатності закритий 28 жовтня. Посадовий оклад чоловіка становить 8200,00 грн. Загальний страховий стаж – 11 років, та за даними державного реєстру протягом поточного року має 8 місяців страхового стажу.

Потрібно:

- 1) визначити розрахунковий період та кількість календарних днів перебування в трудових відносинах у розрахунковому періоді для розрахунку допомоги;
- 2) розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності.

Ситуація 3

Працівниця знаходиться у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з березня 2017 р. до лютого 2020 р. В березні 2018 року їй було нараховано преміальні у розмірі 5000,00 грн. до свята 8 березня. А в січні 2019 р. працівниця надала листок тимчасової непрацездатності у зв'язку з вагітністю та пологами з 21 числа на 126 календарних днів. Оклад працівниці за посадою 7000,00 грн. Страховий стаж застрахованої особи у розрахунковому періоді відповідно до чинного законодавства складає більше шести місяців.

Потрібно:

- 1) визначити розрахунковий період та кількість календарних днів перебування в трудових відносинах у розрахунковому періоді для розрахунку допомоги;
- 2) розрахувати допомогу по вагітності та пологах.

Ситуація 4

Працівник хворів з 06.12.2018 р. по 17.12.2018 р.

За розрахунковий період йому нараховано та виплачено:

- ✓ заробітну плату – 52300,00 грн.;
- ✓ відпускні – 8430,00 грн.;
- ✓ премію за результатами роботи – 15400,00 грн.;
- ✓ лікарняні з 01.12.2017 р. по 15.12.2017 р. – 2065,00 грн.;
- ✓ добові на відрядження – 3723,00 грн.

Кількість календарних днів перебування в трудових відносинах у розрахунковому періоді для розрахунку допомоги – 342.

Потрібно:

- 1) визначити розрахунковий період для розрахунку допомоги;
- 2) розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності, враховуючи страховий стаж працівника 5 років 9 місяців. Він має посвідчення учасника бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення.

Тестові завдання

1. Тривалість виплати допомоги по вагітності і пологах становить:

- а) 70 днів до пологів та 90 днів після пологів;
- б) 56 днів до пологів та 70 днів після пологів;
- в) 70 днів до пологів та 56 днів після пологів.

2. Матеріальне забезпечення у разі втрати працездатності виплачується у разі, якщо звернення за його призначенням надійшло не пізніше:

- а) шести календарних місяців з дня відновлення працездатності;
- б) дванадцяти календарних місяців з дня відновлення працездатності;
- в) десяти днів після призначення допомоги.

3. Розрахунковий період для обчислення допомоги по тимчасовій непрацездатності дорівнює:

- а) дванадцяти календарним місяцям;
- б) шести календарним місяцям;
- в) двом місяцям.

4. Допомога на поховання виплачується:

- а) протягом десяти днів після призначення допомоги;
- б) у найближчий після дня призначення допомоги строк, установлений для виплати заробітної плати;
- в) не пізніше наступного робочого дня після отримання страхувальником страхових коштів від Фонду соціального страхування.

5. Розмір допомоги по вагітності та пологам жінкам, які мають страховий стаж 6 років становить:

- а) 60% середнього заробітку;
- б) 70% середнього заробітку;
- в) 100% середнього заробітку.

6. Тривалість виплати допомоги по догляду за хворою дитиною віком до 14 років становить:

- а) 7 календарних днів;
- б) 5 календарних днів;
- в) 14 календарних днів.

7. Застрахованим особам, які працюють на сезонних і тимчасових роботах, допомога по тимчасовій непрацездатності надається не більш як за:

- а) 75 календарних днів протягом календарного року;
- а) 55 календарних днів протягом календарного року;
- а) 95 календарних днів протягом календарного року.

8. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності при страховому стажі 4 роки 9 місяців становить:

- а) 100% заробітку;
- б) 60% заробітку;

в) 70% заробітку.

9. Допомога по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору (контракту) виплачується:

а) протягом десяти днів після призначення допомоги;

б) у найближчий після дня призначення допомоги строк, установлений для виплати заробітної плати;

в) не пізніше дня, що настає за днем звернення, і виплачується не пізніше наступного робочого дня після отримання страхувальником страхових коштів.

10. Допомога на поховання надається в розмірі:

а) прожиткового мінімуму;

б) що встановлюється Фондом, але не менше прожиткового мінімуму;

в) мінімальної заробітної плати.

11. Фінансування страхувальників для надання матеріального забезпечення застрахованим особам здійснюється робочими органами Фонду соціального страхування протягом:

а) двадцяти робочих днів після надходження заяви-розрахунків;

б) п'яти робочих днів після надходження заяви-розрахунків;

в) десяти робочих днів після надходження заяви-розрахунків.

12. Тривалість виплати допомоги по вагітності і пологах жінкам, віднесеним до 1-3 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи становить:

а) 70 днів до пологів та 90 днів після пологів;

б) 90 днів до пологів та 90 днів після пологів;

в) 70 днів до пологів та 56 днів після пологів.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

2. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

3. Порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність у зв'язку з доглядом за хворим членом сім'ї, хворою дитиною, дитиною віком до трьох років та дитиною-інвалідом до 16 років у разі хвороби матері або іншої особи, яка доглядає за дитиною.

4. Порядок фінансування Фондом соціального страхування страхувальників та інших отримувачів страхових коштів.

2.8 Практичне заняття № 8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Мета заняття: з'ясувати порядок проведення та організацію соціальних виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Питання для обговорення

1. Категорія осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
2. Призначення допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.
3. Призначення потерпілому одноразової допомоги у разі стійкої втрати професійної працездатності.
4. Призначення потерпілому щомісячної страхової виплати.
5. Призначення страхової виплати потерпілому при тимчасовому переведенні на легшу, нижчеоплачувану роботу.
6. Призначення одноразової допомоги та щомісячної страхової виплати особам, які мають на неї право в разі смерті потерпілого. Відшкодування витрат на поховання померлого.
7. Документи для розгляду справ про страхові виплати.
8. Відмова та припинення страхових виплат і надання соціальних послуг. Строки проведення страхових виплат.

Рекомендована література до теми: [1-5, 7, 8, 9, 12, 15, 20, 23].

Практичні ситуації для розв'язання

Ситуація 1

Особа, яка потерпіла на виробництві, знаходилась на лікарняному у січні поточного року протягом 20 календарних днів.

За розрахунковий період їй нараховано та виплачено:

- ✓ заробітну плату – 48950,00 грн.;
- ✓ відпускні – 6380,00 грн.;
- ✓ премію за результатами роботи – 12300,00 грн.;

Кількість календарних днів перебування в трудових відносинах у розрахунковому періоді для розрахунку допомоги – 342.

Потрібно:

- 1) визначити розрахунковий період для розрахунку допомоги;
- 2) розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності, враховуючи страховий стаж працівника 6 років 7 місяців.

Ситуація 2

Потерпілому на виробництві 06 лютого поточного року встановлено

медико-соціальною експертною комісією стійку втрату професійної працездатності - 30 %. Середня заробітна плата перед настанням страхового випадку потерпілого складала - 9620,00 грн.

Потрібно:

- 1) обчислити розмір щомісячної страхової виплати потерпілому;
- 2) розрахувати одноразову страхову виплату потерпілому.

Тестові завдання

1. Страхуванню від нещасного випадку обов'язково підлягають:

- а) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), цивільно-правового договору в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання;
- б) учні та студенти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти під час занять в навчальних закладах;
- в) особи, які утримуються у виправних закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

2. Добровільно від нещасного випадку можуть застрахуватися:

- а) фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність;
- б) члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах;
- в) члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах.

3. Страховим випадком при страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання є:

- а) нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму;
- б) обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища;
- в) захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт.

4. Страховий ризик за соціальним страхуванням від нещасного випадку – це:

- а) нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму;
- б) обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища;
- в) обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання.

5. Факт нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання розслідується в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, відповідно до Закону України:

а) «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»;

б) «Про аудит з промислової безпеки і охорони праці»;

в) «Про охорону праці».

6. Підставою для оплати потерпілому витрат на медичну допомогу, проведення медичної, професійної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат є:

а) свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

б) акт розслідування нещасного випадку або акт розслідування професійного захворювання (отруєння) за встановленими формами;

в) листок непрацездатності.

7. Порушення правил охорони праці застрахованим, яке спричинило нещасний випадок або професійне захворювання:

а) зобов'язує здійснити страхові витрати на медичну та соціальну допомогу;

б) звільняє страховика від виконання зобов'язань перед потерпілим;

в) не звільняє страховика від виконання зобов'язань перед потерпілим.

8. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності від нещасного випадку на виробництві при страховому стажі 4 роки становить:

а) 100% заробітку;

б) 60% заробітку;

в) 80% заробітку.

9. Максимальний розмір щомісячної страхової виплати потерпілим не повинен перевищувати:

а) 15 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб;

б) 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб;

в) 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

10. У разі стійкої втрати професійної працездатності Фонд проводить одноразову страхову виплату потерпілому, розмір якої визначається відповідно до ступеня втрати професійної працездатності, виходячи з:

а) 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права потерпілого на страхову виплату;

б) 15 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права потерпілого на страхову виплату;

в) 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права потерпілого на страхову виплату.

11. Якщо комісією з розслідування нещасного випадку встановлено, що ушкодження здоров'я настало не лише з вини роботодавця, а й внаслідок порушення потерпілим нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги зменшується на підставі висновку цієї комісії, але не більш як на:

- а) 100 відсотків;
- б) 50 відсотків;
- в) 80 відсотків.

12. У разі смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві виплачується одноразова допомога його сім'ї у сумі, що дорівнює:

- а) 100 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права на страхову виплату;
- б) чотирикратному розміру з якого справляється єдиний внесок на державне соціальне страхування;
- в) п'ятирічної заробітної плати потерпілого внаслідок нещасного випадку.

Теми для підготовки рефератів і презентацій:

1. Аналіз нещасних випадків та відшкодування потерпілим (членам їх сімей) матеріальної шкоди.
2. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
3. Аналіз професійних захворювань та відшкодування потерпілим (членам їх сімей) матеріальної шкоди.
4. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.
5. Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.
6. Порядок розслідування професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності.

Змістовий модуль 3. Організація та облік виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття

Практичне заняття №9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Мета заняття: з'ясувати правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Питання для обговорення

1. Поняття безробіття, безробітний.
2. Значення загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття у сприянні зростання зайнятості населення України.
3. Принципи страхування на випадок безробіття.
4. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.
5. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття.
6. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг.
7. Джерела коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття.

Рекомендована література до теми: [1-5, 8, 9, 13, 16, 21, 22, 25].

Тестові завдання

1. Суб'єктами страхування на випадок безробіття є:

- а) страхові випадки, із настанням яких у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг;
- б) застраховані особи, а у випадках, передбачених законодавством, також члени їх сімей та інші особи, страхувальники та страховик;
- в) обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг.

2. Об'єкт страхування на випадок безробіття – це:

- а) обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг;
- б) страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг;
- в) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – це:

- а) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

б) обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг;

в) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності.

4. Страховий випадок – це:

а) страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг;

б) це подія, через яку застраховані особи втратили заробітну плату або інші доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні;

в) обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг.

5. Страховий ризик – це:

а) обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг;

б) це подія, через яку застраховані особи втратили заробітну плату або інші доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні;

в) страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг.

6. Особи працездатного віку – це особи:

а) віком від 15 років, які не досягли встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку;

б) віком від 16 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до активної трудової діяльності;

в) віком від 16 років, які не досягли встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку;

г) віком від 18 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до активної трудової діяльності.

7. Працюючі пенсіонери у разі звернення до державної служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні мають право на:

а) виплату допомоги по безробіттю та надання соціальних послуг;

б) соціальні послуги щодо пошуку підходящої роботи;

в) перенавчання та підвищення кваліфікації, а також на інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

Теми для підготовки рефератів і презентацій

1. Управління страхуванням на випадок безробіття.
2. Сучасний стан безробіття в Україні та шляхи його мінімізації.
3. Державний нагляд у сфері страхування на випадок безробіття.
4. Особливості безробіття серед молоді.
5. Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
6. Принципи та мета, основні напрями державної політики у сфері зайнятості населення.
7. Реалізація державної політики у сфері зайнятості населення.
8. Заходи сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб.

2.10 Практичне заняття № 10. Матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

Мета заняття: з'ясувати порядок призначення матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

Питання для обговорення

1. Порядок обчислення страхового стажу.
2. Статус безробітних, їх права та обов'язки.
3. Підходяща робота для безробітного.
4. Розмір та тривалість виплати допомоги по безробіттю залежно від страхового стажу.
5. Розмір допомоги по безробіттю без урахування страхового стажу.
6. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.
7. Порядок виплати допомоги по безробіттю.
8. Відкладення, скорочення та припинення виплати допомоги по безробіттю.
9. Порядок одноразової виплати допомоги по безробіттю для організації безробітними підприємницької діяльності.

Рекомендована література до теми: [1-5, 8, 9, 13, 16, 21, 22, 25].

Практичні ситуація для розв'язання

Ситуація 1

Овчаренко С.П. набув статусу безробітного 15 березня поточного року. Причина звільнення - п.1 ст.40 Кодексу законів про працю України. Його

страховий стаж 6 років 4 місяці. Дохід за розрахунковий період 78400,00 грн. Кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді – 338.

Потрібно розрахувати допомогу по безробіттю.

Ситуація 2

Смолянченко О.К. набув статусу безробітного 04 квітня поточного року. Причина звільнення – розірвання трудового договору з ініціативи працівника з поважних причин (ст.38 Кодексу законів про працю України). Його страховий стаж 8 років 3 місяці. Дохід за розрахунковий період 73487,65 грн. Кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді – 325.

Потрібно розрахувати допомогу по безробіттю.

Ситуація 3

Применко С.П. набув статусу безробітного 15 вересня поточного року. Причина звільнення п.3 ст.40 Кодексу законів про працю України. Його страховий стаж 9 років 4 місяці. Дохід за розрахунковий період 80540,00 грн. Кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді – 328.

Потрібно розрахувати допомогу по безробіттю.

Ситуація 4

Дробаченко О.К. набув статусу безробітного 15 січня поточного року. Причина звільнення – розірвання трудового договору з ініціативи працівника без поважних причин (ст.38 Кодексу законів про працю України). Його страховий стаж 4 роки 3 місяці. Дохід за розрахунковий період 75689,00 грн. Кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді – 345.

Потрібно розрахувати допомогу по безробіттю.

Тестові завдання

1. Тривалість виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів у разі:

- а) відмови безробітного від двох пропозицій підходящої роботи;*
- б) припинення без поважних причин професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості;*
- в) звільненням за угодою сторін.*

2. Для осіб передпенсійного віку тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати:

- а) 360 календарних днів протягом 2 років;*
- б) 720 календарних днів протягом двох років;*
- в) 180 календарних днів протягом 2 років.*

3. Тривалість виплати допомоги по безробіттю особам, які шукають роботу вперше становить:

- а) 360 календарних дня;
- б) 180 календарних днів;
- в) 720 календарних дня.

4. Допомога по безробіттю виплачується після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості з:

- а) 8 дня;
- б) 14 дня;
- в) 1 дня.

5. Розмір допомоги по безробіттю особі, страховий стаж якої протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, становить менше ніж шість місяців за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- а) залежить від страхового стажу;
- б) залежить від заробітку безробітного;
- в) встановлюється у визначеному розмірі.

6. Розмір допомоги по безробіттю особам, які втратили роботу з незалежних від них обставин та протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, становить не менше ніж шість місяців за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування і мають страховий стаж 7 років становить:

- а) 50% середнього заробітку;
- б) 70% заробітку безробітного;
- в) 60% середнього заробітку.

7. У разі приховування відомостей про працевлаштування на тимчасову роботу (у тому числі за межами України) в період одержання допомоги по безробіттю її виплата:

- а) припиняється;
- б) скорочується на строк до 90 календарних днів;
- в) відкладається до 60 календарних днів.

8. У разі відмови від двох пропозицій підходящої роботи виплата допомоги по безробіттю:

- а) скорочується на 60 календарних днів;
- б) відкладається до 90 календарних днів;
- в) припиняється.

9. Допомога по безробіттю виплачується залежно від тривалості безробіття у відсотках до визначеного розміру:

- а) перші 90 календарних днів — ? відсотків;
- б) протягом наступних 90 календарних днів — ? відсотків;
- в) у подальшому — ? відсотків.

10. Допомога по безробіттю не може перевищувати:

- а) п'ятикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

- б) чотирикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- в) сімнадцятикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Теми для підготовки рефератів і презентацій:

1. Категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.
2. Стимулювання працевлаштування громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці.
3. Стимулювання самозайнятості населення та створення нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва.
4. Державна підтримка молодих працівників, залучених до роботи в селах і селищах.
5. Розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності молоді.
6. Розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності громадян віком старше 45 років.
7. Професійна орієнтація та професійна підготовка безробітних в Україні.
8. Механізм надання послуг з посередництва у працевлаштуванні.
9. Допомога по частковому безробіттю.
10. Державні гарантії у сфері зайнятості внутрішньо переміщеним особам.

3 Перелік питань до заліку

1. Теоретичні основи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
2. Джерела формування доходів бюджету Пенсійного фонду України.
3. Структура видатків бюджету Пенсійного фонду, їх характеристика.
4. Види пенсійних виплат і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.
5. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
6. Поняття єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
7. Принципи збору та ведення обліку єдиного внеску.
8. Платники єдиного внеску, їх права та обов'язки.
9. База нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
10. Ставки єдиного внеску щодо окремих платників.
11. Порядок нарахування та сплати єдиного внеску. Звітність за єдиним внеском.
12. Відповідальність платників за порушення вимог законодавства про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
13. Організація виплати пенсій, допомоги національним оператором поштового зв'язку України.
14. Порядок складання та оформлення відомостей на виплату пенсій, соціальної допомоги.
15. Загальні положення про порядок соціальних виплат через установи уповноважених банків.
16. Загальні положення про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Види страхування. Страхові випадки. Страхові ризики.
17. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
18. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
19. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
20. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
21. Страхові випадки, умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності. Тривалість виплати допомоги.
22. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності з урахуванням страхового стажу.
23. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності.
24. Умови надання та право на допомогу по вагітності та пологах. Розмір

допомоги по вагітності та пологах.

25. Призначення допомоги на поховання. Розмір допомоги на поховання.

26. Порядок оплати за лікування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів після перенесених захворювань і травм за рахунок коштів Фонду соціального страхування.

27. Порядок призначення та виплата матеріального забезпечення. Документи, необхідні для призначення матеріального забезпечення.

28. Порядок фінансування Фондом соціального страхування страхувальників та інших отримувачів страхових коштів.

29. Категорія осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

30. Призначення допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю від нещасного випадку до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

31. Призначення потерпілому одноразової допомоги у разі стійкої втрати професійної працездатності.

32. Призначення потерпілому щомісячної страхової виплати у разі втрати професійної працездатності..

33. Призначення страхової виплати потерпілому при тимчасовому переведенні на легшу, нижчеоплачувану роботу.

34. Призначення одноразової допомоги та щомісячної страхової виплати особам, які мають на неї право в разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві.

35. Документи для розгляду справ про страхові виплати. Відмова та припинення страхових виплат і надання соціальних послуг. Строки проведення страхових виплат.

36. Особливості обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за страхуванням на випадок безробіття та для добровільно застрахованих осіб за всіма видами соціального страхування.

37. Особливості обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (крім допомоги по тимчасовій непрацездатності).

38. Особливості обчислення середньої заробітної плати для призначення допомоги по вагітності та пологах, допомоги по тимчасовій непрацездатності, а також оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця.

39. Загальні положення про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Принципи страхування на випадок безробіття.

40. Джерела коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття.

41. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг.

42. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю залежно від страхового стажу.

43. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю без урахування страхового стажу.

44. Порядок виплати допомоги по безробіттю.

45. Припинення виплати допомоги по безробіттю.

46. Скорочення виплати допомоги по безробіттю.

47. Умови та порядок одноразової виплати допомоги по безробіттю для організації безробітними підприємницької діяльності.

48. Стимулювання діяльності роботодавців, спрямованої на створення нових робочих місць та працевлаштування безробітних.

4 Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань студентів включає *поточний, проміжний та семестровий контроль* знань з дисципліни.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять, виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів. Він реалізується у формі опитування, захисту практичних робіт, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом та інших формах передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни. Завдання практичних занять, які виконувались у поточному семестрі, та завдання для самостійної роботи вважаються виконаними, якщо вони вирішені вірно.

Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни. Цей вид контролю може бути проведений у формі контрольної роботи і оцінюється відповідною сумою балів.

З дисципліни студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на заліку.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку (екзамену) у терміни, передбачені графіком навчального процесу і оцінюється за національною (чотирибальною) шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") та шкалою ECTS і вносяться в екзаменаційну відомість, залікову книжку, навчальну картку студента.

Умовою допуску до заліку є виконання всіх видів навчальної роботи передбачених робочою програмою. Складання заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік (екзамен).

У випадку, якщо студент протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів – 20 балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які студент може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), то він не допускається до складання заліку (екзамену) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у

порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів ЧНТУ».

Для складання заліку існують білети. Білети складаються із двох питань і однієї практичної задачі. Якщо відповідь повна і зміст відповіді студента повністю відповідає сутності поставленого запитання, він може отримати від 33 до 40 балів. В тому випадку, коли студент виконує всі завдання без грубих помилок, він може отримати від 24 до 32 балів. Якщо при виконанні білету студент допускає грубі помилки і всі питання виконані менш ніж на половину, то він може отримати від 17 до 24 балів. При невиконанні хоча б одного завдання білету, студент не може отримати більше 16 балів. Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовий модуль 1 Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням	0... 16
1 Повнота ведення конспектів занять	0... 2
2 Підготовленість до практичних занять	0... 3
3 Самостійність виконання практичних робіт	0... 7
4 Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідні роботи)	0... 4
Змістовий модуль 2 Організація та облік соціальних виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з втратою тимчасової непрацездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	0... 20
1 Повнота ведення конспектів занять	0... 2
2 Підготовленість до практичних занять	0... 3
3 Самостійність виконання практичних робіт	0... 7
4 Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідні роботи)	0... 8
Змістовий модуль 3 Організація та облік виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття	0... 14
1 Повнота ведення конспектів занять	0... 2
2 Підготовленість до практичних занять	0... 2
3 Самостійність виконання практичних робіт	0... 6
4 Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідні роботи)	0... 4
Підсумкова контрольна робота	0... 10
<i>Підсумковий контроль (залік)</i>	<i>0... 40</i>
<i>Теоретичне питання №1</i>	<i>0... 10</i>
<i>Теоретичне питання №2</i>	<i>0... 10</i>
<i>Практичне завдання</i>	<i>0... 20</i>
Зважена семестрова оцінка	0... 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

5 Рекомендована література

1. Безугла В.О., Загірняк Д.М., Шаповал Л.П. Соціальне страхування: –К.: Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.
2. Внукова Н.М., Кузьминчук Н.В. Соціальне страхування: Навч. посібник – К. Центр, 2009. – 412 с.
3. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник / О.А. Грішнова. — 5-те вид., оновлене. — К. : Знання, 2011. – 390 с.
4. Завора Т.М. Соціальне страхування. : навчальний посібник для практичних занять. – Полтава : ПолтНТУ, 2016. –319 с.
5. Іляш О.І. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навчальний посібник / О.І. Іляш, С.С. Гринкевич. – Київ : "Ліра-К", 2010. – 476с.
6. Інструкція про виплату та доставку пенсій, соціальних допомог національним оператором поштового зв'язку. Наказ від 28.04.2009 №464/156 Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства праці та соціальної політики України.
7. Кропельницька С.О. Соціальне страхування [Текст] : навч. посіб. С.О. Кропельницька, Т.В. Солоджук – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 336 с.
8. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
9. Мальований М. І., Бечко П. К., Бечко В. П. Соціальне страхування. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 496 с.
10. Методичні аспекти управління фінансами Пенсійного фонду України. Постанова правління Пенсійного фонду України від 22.04.2016 року № 9-3.
11. Положення про Пенсійний фонд України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 року № 280 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

12. Порядок призначення, перерахування та проведення страхових виплат [Електронний ресурс] : Постанова правління Фонду соціального страхування України від 19 липня 2018 року №11 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
13. Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
15. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
16. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : Закон України від 2 березня 2000 року № 1533-III. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
17. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
18. Про затвердження порядку складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування [Електронний ресурс] : Постанова правління Фонду соціального страхування України від 12 вересня 2017 року № 42 – Режим доступу : www.fssu.gov.ua.
19. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 675 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
20. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 року № 1266 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
21. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2013 року № 198 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
22. Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства соціальної політики України від 15 червня 2015 року № 613 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
23. Про затвердження Порядку фінансування страхувальників для надання матеріального забезпечення застрахованим особам у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та окремих виплат потерпілим на виробництві за рахунок коштів Фонду соціального страхування [Електронний ресурс] : Постанова правління Фонду соціального страхування України від України від 19 липня 2018 року №12 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

24. Про затвердження Порядку розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду України [Електронний ресурс] : Постанова правління Пенсійного фонду України від 31 серпня 2009 року № 21-2– Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

25. Про затвердження Порядку надання допомоги по частковому безробіттю [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства соціальної політики України від 07 березня 2013 року № 103– Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

26. Про затвердження Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 року № 1596 – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси

1. www.dcz.gov.ua – Державна служба зайнятості України
2. www.fssu.gov.ua – Фонд соціального страхування України
3. www.pfu.gov.ua – Пенсійний фонд України
4. www.mlsp.gov.ua – Міністерство соціальної політики України